

ДЕРЖАВНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ УКРАЇНИ ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЇЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ

У статті визначені умови та параметри функціонування системи управління фінансовою безпекою, нормативно-правові засади та організаційні форми державного управління фінансовою безпекою України, зазначені напрямки удосконалення системи управління фінансовою безпекою на базі сучасних організаційних і правових засад.

Ключові слова: фінансова безпека, система управління фінансовою безпекою країни.

Постановка проблеми. Трансформаційні процеси в Україні потребують чіткої координації дій в усіх сферах і ланках економічної і фінансової систем для становлення фінансової безпеки держави. Лише в умовах її належного нормативно-правового регулювання та скоординованої організаційної діяльності державних органів можна говорити про безпечне функціонування всіх елементів фінансово-економічного механізму країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі вивчення фінансової безпеки присвячені наукові праці багатьох вітчизняних і зарубіжних учених. Найбільш вагомий вклад у розвиток науки про економічну та фінансову безпеку внесли О.І. Барановський, В.К. Сенчагов, Е.А. Олейніков, А.І. Сухоруков, М.М. Єрмошенко, Я.А. Жаліло, В.А. Предборський, Г. Пастернак-Таранушенко, В.І. Мунтіян. Разом з тим, незважаючи на велику кількість публікацій, залишається багато невирішених проблем управління фінансовою безпекою її правових та організаційних засад.

Мета статті полягає у визначенні умов і параметрів функціонування системи управління фінансовою безпекою; нормативно-правових засад та організаційних форм державного управління фінансовою безпекою України (предметних компетенцій державних органів); напрямків удосконалення системи управління фінансовою безпекою.

Виклад основного матеріалу. Зазначимо, що чітке визначення фінансової безпеки завжди викликало полеміку серед науковців і практиків. Під поняттям “фінансова безпека” ми розуміємо стан забезпечення соціально-економічного розвитку та захищеності фінансових інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз (на всіх рівнях) фінансової системи держави.

Безпека як результат управлінської діяльності з усунення загроз має складну, множинну предметність: в одному з аспектів – це здатність системи попереджувати заподіяння можливої шкоди інтересам особи, суспільства і держави, в іншому є вияв стану захищеності їх інтересів, у третьому – вияв системи заходів безпеки [7].

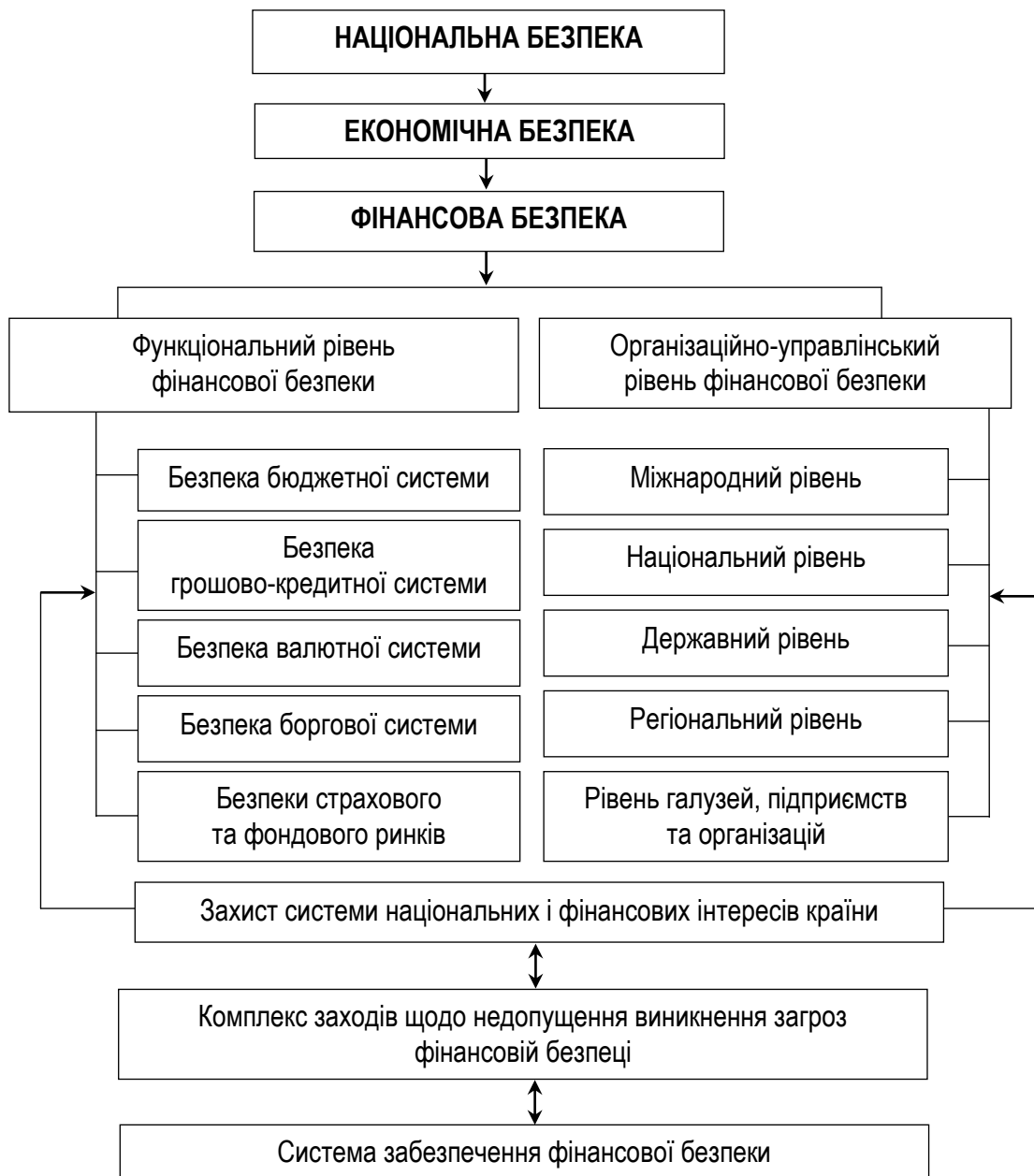
Діяльність із забезпечення безпеки має горизонтальний вимір, який складається із взаємопов'язаних і взаємообумовлених рівнів. Так до вертикального виміру належать: забезпечення бюджетної, грошово-кредитної, валютної, боргової, безпеки страхового та фондового ринків. До горизонтального виміру цієї діяльності слід віднести діяльність із забезпечення безпеки особи, підприємства, регіону, держави, суспільства, міжнародної спільноти (рис. 1). У стратегічному плані рівні фінансової безпеки індивідуума, підприємства і держави неподільні, оскільки здійснення як індивідуальних відтворювальних процесів, так і процесу суспільного відтворення можливе лише за умови органічного об'єднання інтересів держави, суб'єктів господарювання та громадян.

Таким чином, фінансова безпека безпосередньо пов'язана із захистом системи головних національних і фінансових інтересів країни. На кожному конкретно-історичному етапі її розвитку для забезпечення фінансової безпеки необхідне використання особливих методів і засобів, застосування специфічних механізмів та існування відповідної системи спеціальних органів держави.

Система управління фінансовою безпекою, як будь-яка система управління соціально-економічним процесом, започатковується відповідно до мети, стратегії (шляхів досягнення) та завдань і включає дві підсистеми: керуюча (суб'єкт управління) та керована (об'єкт управління). Кожна з цих підсистем виконує відповідні функції.

Під поняттям “управління фінансовою безпекою” нами мається на увазі свідомий цілеспрямований вплив суб'єкта управління на множину потреб, інтересів і цінностей особи, суспільства і держави, загроз і небезпек, внутрішніх і зовнішніх чинників, що впливають на стан фінансової безпеки, державні та недержавні інституції, які взаємодіють один з одним і здійснюють відповідну діяльність у межах законодавства України з метою підвищення її функціонування для розв'язання завдань щодо забезпечення фінансової безпеки.

Суб'єктами забезпечення фінансової безпеки держави є Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Рада національної безпеки і оборони України, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, Національний банк України, суди загальної юрисдикції, прокуратура України, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування, Служба безпеки України, Державна прикордонна служба України, громадяни України та їх об'єднання.

Рис. 1. Діяльність щодо забезпечення безпеки країни та її рівні

У практичному плані усі заходи спрямовані на забезпечення фінансової безпеки, мають фокусуватися на конкретних об'єктах – правах, свободах, інтересах і пріоритетах людини та громадянина, суспільних цінностях, суверенітеті та територіальній цілісності держави.

Особливу увагу приділяють такій вимозі до системи фінансової безпеки, як законність її функціонування. Ця законність повинна ґрунтуватися на відповідній нормативно-правовій базі, що забезпечуватиме ефективне функціонування (табл. 1).

**Правове регламентування становлення та розвитку
економічної безпеки в Україні за хронологією
нормативних документів**

Дата	Нормативний документ	Основні положення
28.06.96	Конституція України	Запроваджено до нормативної лексики поняття “економічна безпека”; визначено, що забезпечення економічної безпеки (поряд із захистом суверенітету і територіальної цілісності України) є найважливішою функцією держави і справою всього українського народу
16.01.97	Концепція (основи державної політики) національної безпеки України	Зазначено, що самозбереження і прогресивний розвиток України як суверенної держави залежать від здійснення цілеспрямованої політики щодо захисту її національних інтересів. Визначено сутність поняття “національна безпека”, основні об’єкти національної безпеки та принципи її забезпечення; окреслено сутність і пріоритетні національні інтереси України, визначено основні загрози національній безпеці України, в тому числі в економічній сфері; окреслено основні напрями державної політики національної безпеки України
06.03.98	Закон України “Про Раду національної безпеки і оборони України”	Визначено правові засади організації та діяльності Ради національної безпеки і оборони України, її склад, структуру, компетенцію і функції
19.06.2003	Закон України “Про основи національної безпеки України”	Визначено основні засади державної політики, спрямованої на захист національних інтересів і гарантування в Україні безпеки особи, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз у всіх сферах життєдіяльності. Подано визначення термінів “національна безпека”, “національні інтереси”, “загрози національній безпеці”; визначено правову основу національної безпеки, об’єкти національної безпеки, суб’єкти, їх функції та принципи забезпечення національної безпеки; окреслено пріоритетні національні інтереси та загрози національним інтересам і національній безпеці України; визначено основні напрями державної політики з питань національної безпеки

Дата	Нормативний документ	Основні положення
12.02.2007	Стратегія національної безпеки України	Зазначено, що подальший розвиток і захист найвагоміших здобутків України потребує чіткої визначеності держави у стратегічних пріоритетах і цілях, які мають відповідати викликам і загрозам ХХІ ст., її взаємодії з сучасними системами міжнародної і регіональної безпеки. Визначено принципи, пріоритетні цілі, завдання та механізми забезпечення життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз; конкретизовано засади політики держави у сфері національної безпеки, в тому числі щодо забезпечення прийнятого рівня економічної безпеки
02.03.2007	Методика розрахунку рівня економічної безпеки України	Визначено специфічний понятійний апарат з використанням невластивих класичній економічній науці термінів: “економічна безпека”, “загрози економічній безпеці”, “критерії економічної безпеки”, “індикатори економічної безпеки”, “оптимальні значення індикаторів”, “порогові значення індикаторів”, “граничні значення індикаторів”, “макроекономічна безпека”, “фінансова безпека”, “бюджетна безпека”, “валютна безпека”, “грошово-кредитна безпека”, “боргова безпека”, “безпека страхового ринку”, “безпека фондового ринку”, “зовнішньоекономічна безпека”, “інвестиційна безпека”, “соціальна безпека” та ін. Окреслено підходи до визначення інтегрального індексу економічної безпеки

Зазначимо, що сучасний стан нормативно-правового забезпечення фінансової безпеки України не відповідає вимогам до формування подібної системи (табл. 2).

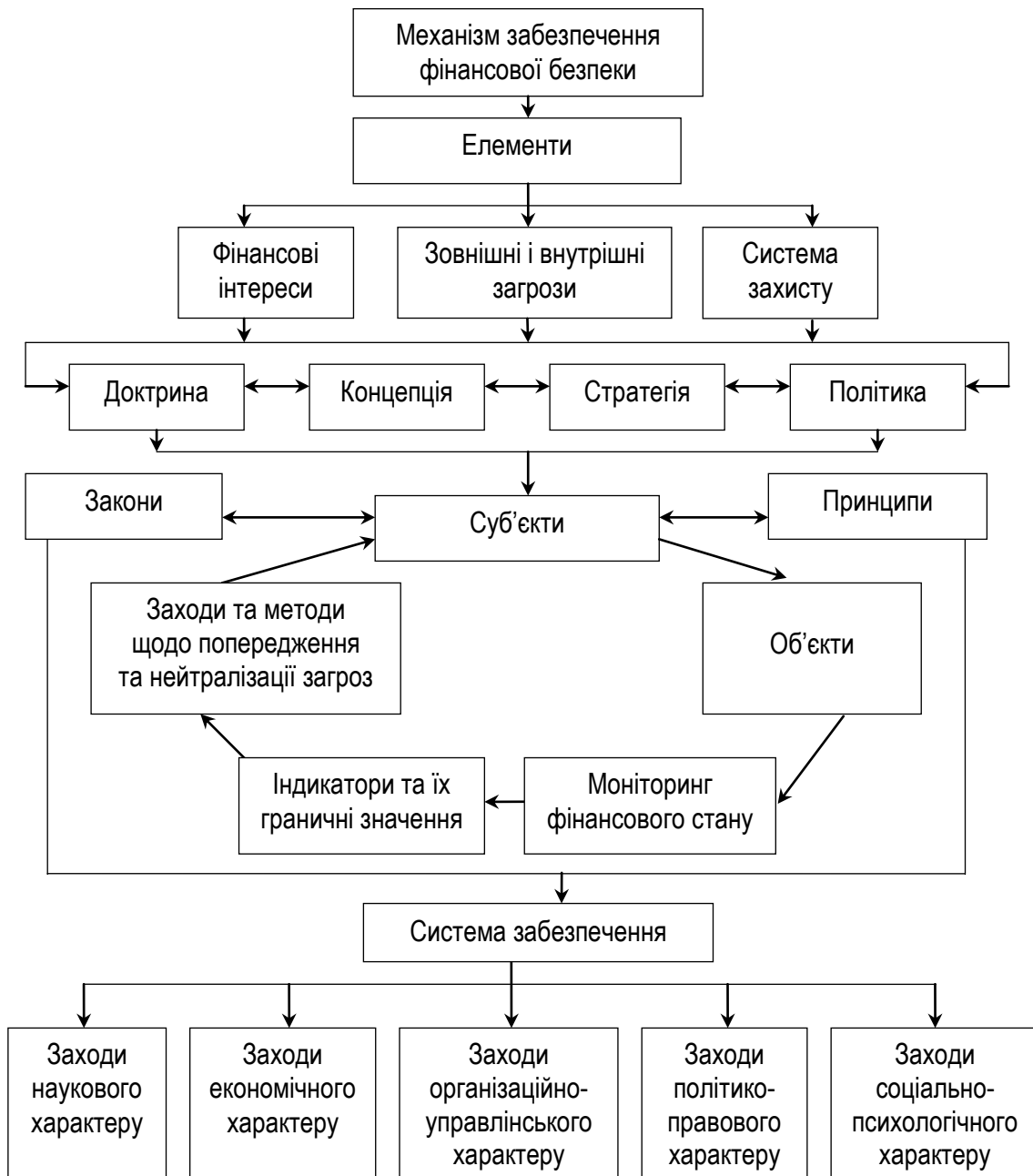
Таблиця 2

Відповідність сучасного стану нормативно-правового забезпечення фінансової безпеки необхідним вимогам

Нормативно-правові вимоги до системи забезпечення фінансової безпеки	Фактичний стан виконання вимог
Наявність Доктрини фінансової безпеки України	Необхідна доктрина відсутня
Наявність концепції забезпечення фінансової безпеки України	Необхідна концепція існує лише у вигляді проекту
Законність функціонування	Існує лише закон про основи національної безпеки
Визначення стратегії і тактики забезпечення фінансової безпеки	Стратегія і тактика не визначені

З огляду на здійснений аналіз нормативно-правового забезпечення фінансової безпеки можна зробити висновок, що на даному етапі стан формування подібної системи ще не відповідає необхідним вимогам.

Механізм забезпечення фінансової безпеки має реалізовуватися на основі розробки відповідних наукової теорії, концепції, стратегії і тактики, проведення адекватної фінансової політики, визначення об'єктів, наявності необхідних інститутів забезпечення безпеки (суб'єктів), визначення та конкретизації інтересів, систематизації загроз, застосування засобів, способів і методів забезпечення безпеки (рис. 2).

Рис. 2. Механізм забезпечення фінансової безпеки країни

Зазначимо, що фінансова безпека досягається шляхом проведення виваженої фінансової політики відповідно до прийнятих в установленому порядку доктрин, концепцій, стратегій і програм у політичній, економічній, соціальній, інформаційній і власне фінансовій сферах.

Доктрина фінансової безпеки є сукупністю офіційних поглядів на цілі, завдання, принципи та основні напрями забезпечення фінансової безпеки країни.

Справжня доктрина служить основою для:

- 1) формування державної політики в сфері забезпечення фінансової безпеки України;
- 2) підготовки пропозицій щодо вдосконалення правового, методичного науково-технічного та організаційного забезпечення фінансової безпеки України;
- 3) розробки цільових програм забезпечення фінансової безпеки України.

Справжня доктрина розвиває Концепцію національної безпеки України стосовно фінансової сфери.

Концепція фінансової безпеки має містити пріоритетні цілі і завдання досягнення безпеки, шляхи та методи їх досягнення, які б адекватно відображали роль фінансів у соціально-економічному розвитку держави, її зміст покликаний координувати загальнодержавні дії у сфері забезпечення безпеки на рівні окремих громадян, суб'єктів господарювання, галузей, секторів економіки, а також на регіональному, національному та міжнародному рівнях. Без обґрунтованої концепції фінансової безпеки неможливо сподіватися на реалізацію ефективного соціально-економічного розвитку держави.

Стратегія фінансової безпеки має бути орієнтована на розробку та послідовне здійснення заходів щодо закріплення і розвитку позитивних процесів і подолання негативних тенденцій у сфері фінансових відносин. При цьому мають бути визначені найближчі цілі цієї стратегії та механізми їх реалізації. Державна стратегія фінансової безпеки та комплексна державна фінансова політика перебувають у тісному взаємозв'язку та взаємодії.

Забезпечення фінансової безпеки України вимагає створення відповідної інфраструктури. За фінансову безпеку в цілому мають відповідати Президент України, Верховна Рада України, Рада національної безпеки і оборони України та структури, що нею координуються, а за функціональні напрями фінансової безпеки – економічний блок Кабінету Міністрів України з виділенням відповідних підрозділів, Розрахункова палата і Національний банк України, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування, а також органи судової влади і прокуратури [1]. При цьому необхідна чітка координація зусиль цих структур (табл. 3).

**Цілі та повноваження структур,
що забезпечують фінансову безпеку країни**

Структура	Мета	Повноваження
Верховна Рада України	Створення правових засад функціонування системи фінансової безпеки	Прийняття конституційних норм, відповідних законодавчих актів, концепції фінансової безпеки, державної програми забезпечення фінансової безпеки
		Визначення національних фінансових інтересів
		Здійснення експертизи законопроектів, що пропонуються до прийняття, на предмет дотримання вимог фінансової безпеки
		Ратифікація міжнародних договорів і угод щодо забезпечення фінансової безпеки
		Здійснення контролю за діяльністю органів державної влади щодо забезпечення фінансової безпеки
Президент України	Формулювання у своїх програмних документах стратегічних напрямків підвищення рівня фінансової безпеки	Створює, реорганізує і ліквідує органи виконавчої влади, що входять до інфраструктури забезпечення фінансової безпеки
		Керує у межах своїх конституційних повноважень органами забезпечення фінансової безпеки України
		Робить у своїх щорічних посланнях до Верховної Ради України аналіз стану фінансової безпеки, уточнює окремі положення Концепції фінансової безпеки України
Рада національної безпеки і оборони України	Координація діяльності органів виконавчої влади щодо забезпечення фінансової безпеки, контролювання їх діяльності у цій сфері	Розробляє стратегію і політику забезпечення фінансової безпеки
		Виробляє правові і фінансові прийоми боротьби з недобросовісною поведінкою контрагентів по зовнішньоекономічних договорах для захисту національної фінансової системи від штучно викликаних фінансових криз
		Здійснює постійний моніторинг і аналіз стану фінансової безпеки
		Здійснює роботу з випереджаючого виявлення викликів і загроз фінансовій безпеці України та готує пропозиції Президенту України щодо нейтралізації існуючих загроз і підвищення рівня фінансової безпеки

Структура	Мета	Повноваження
Міжвідомча комісія з питань фінансової безпеки при Раді національної безпеки і оборони України	Консультативно-дорадчий орган	Оцінка та прогнозування розвитку ситуації у фінансовій і грошово-кредитній сферах, внесення пропозицій щодо комплексного розв'язання проблем забезпечення фінансової безпеки України
		Виявлення та оцінка загроз фінансовій безпеці України, тенденцій їх виникнення при формуванні фінансової та грошово-кредитної політики держави
		Вивчення стану державного регулювання фінансових ринків, тенденцій їх розвитку та внесення пропозицій і рекомендацій щодо поліпшення ситуації у цій сфері
		Аналіз діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування щодо додержання ними інтересів національної безпеки у фінансовій та грошово-кредитній сферах, внесення відповідних пропозицій і рекомендацій
		Вивчення та внесення пропозицій щодо використання досвіду розвинутих країн у забезпеченні фінансової безпеки та подоланні тіньової економіки
Кабінет Міністрів України	Координація діяльності органів виконавчої влади	У межах своїх повноважень і з урахуванням сформульованих у щорічних посланнях Президента України Верховній Раді України пріоритетів у сфері забезпечення фінансової безпеки України координує діяльність органів виконавчої влади
		Формує у встановленому порядку статті державного бюджету для реалізації конкретних бюджетних програм у цій сфері
Органи виконавчої влади	Виконання чинного законодавства, програмних документів і заходів, що визначають фінансову безпеку України	Забезпечення виконання законодавства України, рішень Президента України і Кабінету Міністрів України у сфері забезпечення фінансової безпеки
		Розробка в межах своєї компетенції нормативно-правових актів у цій сфері і подання їх Президенту України та Кабінету Міністрів України
		Здійснення комплексу заходів, спрямованих на підвищення рівня фінансової незалежності та потужності країни
		Орієнтація на підвищення рівня фінансової забезпеченості та ефективності використання наявних фінансових ресурсів держави, організацій і установ, суб'єктів господарювання та населення

Структура	Мета	Повноваження
Органи виконавчої влади	Удосконалення засобів забезпечення фінансової безпеки	Чітке визначення і реалізація пріоритетів у проведенні фінансової, грошово-кредитної, валютної, банківської, бюджетної, податкової, розрахункової, інвестиційної, митно-тарифної, цінової політики
		Розроблення прогнозних балансів фінансових ресурсів
		Здійснення активної політики витрачання фінансових ресурсів
		Виявлення та оцінка наслідків впливу на елементи фінансово-кредитної сфери дестабілізуючих факторів, а також обставин, що їх спричиняють, та їх невідкладне усунення
		Розроблення пропозицій щодо внесення змін і доповнень до законодавчих і нормативно-правових актів з питань функціонування фінансово-кредитної сфери, спрямованих на підвищення рівня фінансової безпеки населення, організацій і установ, суб'єктів господарювання, галузей народного господарства, регіонів, держави
Рахункова палата	Контроль за дотриманням фінансової безпеки України в ході бюджетного процесу	Готує відповідні доповіді Верховній Раді України
Національний банк України	Визначає грошово-кредитну політику України	Відповідно до Основних засад проводить грошово-кредитну політику в інтересах фінансової безпеки країни
Місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування	Виконання чинного законодавства	Забезпечують вирішення питань у сфері фінансової безпеки, віднесених законодавством до їхньої компетенції
Суди загальної юрисдикції		Здійснюють судочинство у справах про злочини, що завдають шкоди фінансовій безпеці України

Структура	Мета	Повноваження
Громадяни України	Виконання конституційних обов'язків	Через участь у виборах, референдумах і через інші форми безпосередньої демократії, а також через органи влади та органи місцевого самоврядування, які вони обирають, реалізують національні фінансові інтереси
		Добровільно і в порядку виконання конституційних обов'язків здійснюють заходи, визначені законодавством України щодо забезпечення її фінансової безпеки
		Як безпосередньо, так і через об'єднання громадян привертають увагу суспільних і державних інститутів до небезпечних явищ і процесів у сфері фінансової безпеки
		У законний спосіб і законними засобами захищають власні права та інтереси, а також власну майнову безпеку

Зважаючи на те, що фінансова безпека не є статичною (на систему безпеки впливає конкретна ситуація, що складається на певному етапі соціально-економічного і політичного розвитку суспільства), то механізм забезпечення фінансової безпеки включає такі елементи:

- об'єктивний і всебічний моніторинг економіки і фінансової сфери з метою виявлення і прогнозування внутрішніх і зовнішніх загроз фінансовій безпеці країни;
- розрахунок порогових і граничнодопустимих значень фінансових та соціально-економічних показників (індикаторів), перевищення яких може провокувати фінансову нестабільність і фінансову кризу;
- діяльність держави щодо виявлення і попередження внутрішніх і зовнішніх загроз фінансовій безпеці.

Діяльність держави щодо забезпечення фінансової безпеки має здійснюватися за такою схемою (рис. 3).

Таким чином, побудова механізму забезпечення фінансової безпеки потребує визначення критеріальних вимог до неї. Проте до цього часу в економічній літературі немає теоретичних комплексних розробок з цього питання. Тому за основу при формуванні критеріальних вимог до системи фінансової безпеки використовують підходи до визначення критеріїв та інтегрального індексу економічної безпеки за Методикою розрахунку рівня економічної безпеки України. Ця Методика розроблена з метою визначення рівня економічної безпеки як головної складової національної безпеки держави і визначає перелік основних індикаторів стану економічної безпеки, їхні оптимальні, порогові та граничні значення, а також методи розрахунку інтегрального індексу економічної безпеки. Методика базується на комплексному аналізі індикаторів економічної безпеки з виявленням потенційно можливих загроз економічній безпеці в Україні і застосовується

Міністерством економіки України для інтегральної оцінки рівня економічної безпеки України в цілому в економіці та за окремими сферами діяльності.

Рис. 3. Напрями діяльності держави щодо забезпечення фінансової безпеки держави

Методика може використовуватися для моніторингу окремих складових фінансової безпеки з метою прийняття управлінських рішень щодо аналізу, попередження та нейтралізації реальних і потенційних загроз національним фінансовим інтересам.

Ефективність реалізації теоретичних наукових положень на практиці потребує не лише визначення критеріальних вимог до неї, а й окреслення принципів управління фінансовою безпекою. Основні принципи управління фінансовою безпекою подано на рис. 4.

Рис. 4. Принципи управління фінансовою безпекою

Управління фінансовою безпекою держави потребує розв'язання широкого кола проблем, які стосуються визначення критеріїв фінансової безпеки; постійного відстеження чинників, які викликають загрозу фінансовій безпеці країни; розроблення заходів щодо їх попередження та подолання.

Пріоритетним у галузі фінансової безпеки України має бути створення належних правових, економічних, соціальних умов з удосконалення фінансової, грошово-кредитної, валютної, бюджетної, боргової, сфер політики та управління державою.

Висновки. Фінансова безпека безпосередньо пов'язана із захистом системи головних національних і фінансових інтересів країни. На кожному

конкретно-історичному етапі її розвитку для забезпечення фінансової безпеки необхідне використання особливих методів і засобів, застосування специфічних механізмів та існування відповідної системи спеціальних органів держави.

До того ж під поняттям “управління фінансовою безпекою” ми маємо на увазі свідомий цілеспрямований вплив суб’єкта управління на множину потреб, інтересів і цінностей особи, суспільства і держави, загроз та небезпек, внутрішніх і зовнішніх чинників, що впливають на стан фінансової безпеки, державні та недержавні інституції, які взаємодіють один з одним і здійснюють відповідну діяльність у межах законодавства України з метою підвищення її функціонування для розв’язання завдань щодо забезпечення фінансової безпеки.

Забезпечення фінансової безпеки України вимагає створення відповідної інфраструктури з визначеними предметними компетенціями державних органів. За фінансову безпеку в цілому мають відповідати Президент України, Верховна Рада України, Рада національної безпеки і оборони України та структури, що нею координуються, а за функціональні напрямки фінансової безпеки – економічний блок Кабінету Міністрів України з виділенням відповідних підрозділів, Розрахункова палата і Національний банк України, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування, а також органи судової влади і прокуратури.

При цьому важливе місце посідає скоординована організаційна діяльність державних органів. Таким чином, суб’єкти системи забезпечення фінансової безпеки України тісно взаємодіють між собою, але кожний з них спеціалізується на розв’язанні конкретних завдань відповідно до своєї предметної компетенції. У результаті такої взаємодії зазначені суб’єкти доповнюють один одного, внаслідок чого утворюють чітку організаційно-функціональну систему.

Механізм забезпечення фінансової безпеки має реалізовуватися на основі розробки відповідних наукової теорії, концепції, стратегії і тактики, проведення адекватної фінансової політики, визначення об’єктів, наявності необхідних інститутів забезпечення безпеки (суб’єктів), визначення та конкретизації інтересів, систематизації загроз, застосування засобів, способів і методів забезпечення безпеки.

Зазначимо, що фінансова безпека досягається шляхом проведення виваженої фінансової політики відповідно до прийнятих в установленому порядку доктрин, концепцій, стратегій і програм у політичній, економічній, соціальній, інформаційній і власне фінансовій сферах.

З огляду на здійснений аналіз нормативно-правового забезпечення фінансової безпеки можна зробити висновок, що на даному етапі стан формування подібної системи ще не відповідає необхідним вимогам.

Отже, проведений аналіз стану державної системи управління фінансовою безпекою України та правових засад її функціонування свідчить, що в напрямку удосконалення системи управління фінансовою безпекою необхідно:

- розробити нормативно-правові документи забезпечення фінансової безпеки України;
- вирішити проблему (розробити і прийняти) доктрини, концепції, стратегії фінансової безпеки, здатної забезпечити безпечне функціонування всіх елементів фінансово-економічного механізму країни;
- визначити систему критеріальних вимог до фінансової безпеки для ефективності реалізації теоретичних наукових положень на практиці.

Список літератури

1. Барановський, О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) [Текст] : монографія / О. І. Барановський. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2004. – 759 с.
2. Гринюк, Н. А. Фінансова безпека України: макроекономічний аспект управління [Текст] / Н. А. Гринюк // Проблеми науки, 2009. – № 10. – С. 22–228.
3. Дмитренко, Е. Фінансова безпека держави потребує нормативно-правового врегулювання [Текст] / Е. Дмитренко // Віче. – 2003. – № 10. – С. 53–55.
4. Экономическая безопасность России: Общий курс [Текст] : учебник / под ред. В. К. Сенчагова. – 2-е изд. – М. : Дело, 2005. – 896 с.
5. Кириченко, О. А. Економічна безпека банківської системи України в умовах глобальної фінансової кризи [Текст] / О. А. Кириченко // Актуальні проблеми економіки, 2009. – № 8. – С. 223–232.
6. Кубах, Т. Г. Сутність фінансової безпеки як складової економічної безпеки держави [Текст] / Т. Г. Кубах // Вісник Української академії банківської справи, 2007. – № 2(23). – С. 46–50.
7. Предборський, В. А. Економічна безпека держави [Текст] : монографія / В. А. Предборський ; Київський юрид. ін-т МВС Укр. – К. : Кондор, 2005. – 391 с.
8. Стратегія забезпечення економічної безпеки України [Текст] (проект) / РНБОУ. – К., 2002. – 15 с.
9. Сухоруков, А. І. Фінансова безпека держави [Текст] : навч. посіб. / А. І. Сухоруков, О. Д. Ладюк. – К. : Центр навч. літ., 2007. – 189 с.

Summary

Terms and parameters of functioning of control system by financial safety, normatively-legal principles and organizational forms of state administration financial safety of Ukraine, are certain in the article, directions of improvement of control system by financial safety are marked on the base of modern organizational and legal principles.

Отримано 10.12.2010